

Photo by Damiel Lewis Pelusion Unsplash

แนวปฏิบัติเพื่อนำองค์ความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ และชุมชนพื้นถิ่นมาประกอบการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ

บทนำ

กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่นหลายแห่งมีส่วนสำคัญต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ทั้งมีความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น (Indigenous and Local Knowledge - ILK) ที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ ตลอดจนสามารถบ่งชี้ถึงสถานการณ์ของระบบนิเวศ และแนวโน้มของความหลากหลายทางชีวภาพ แรงขับเคลื่อนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งทางเลือกเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ

เป้าหมายหลักของการนำความรู้พื้นเมืองและความรู้ท้องถิ่นมาใช้ ได้แก่ การสร้างความมั่นใจว่าได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในระบบความรู้ประเภทต่าง ๆ (อันได้แก่ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้พื้นเมืองและความรู้ท้องถิ่น) ในลักษณะที่เท่าเทียมและเคารพซึ่งกันและกัน โดยยอมรับถึงคุณค่าของความรู้ในแต่ละระบบและนำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือที่อาจสร้างความเข้าใจผิดให้น้อยที่สุด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่ง (Multiple Evidence-based Approach) มาใช้สร้างแบบจำลองสำหรับการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการประเมินระบบนิเวศ

หลักการทั่วไปเพื่อนำภูมิปัญญาพื้นเมืองและท้องถิ่นมาประกอบการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ

- การดำเนินงานทั้งหมดที่นำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมาใช้ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกันและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างระบบความรู้และ วัฒนธรรมต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
- ความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่ถ่ายทอดกันจากปากสู่ปาก และอาจไม่เคยมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น จึงจำเป็นที่คณะผู้ประเมินจะต้องทำงานร่วมกับผู้รู้ในเรื่องดังกล่าวโดยตรง แหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ แต่อาจไม่สามารถถ่ายทอดความสลับซับซ้อนหรือความถูกต้องของความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่
- การนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมาใช้จะได้ผลดีมากขึ้นหากกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ไปจนถึงขั้นตอนการประเมิน (ผ่านการสังเคราะห์และการเขียนรายงานข้อมูล) และการนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและนำนโยบาย โปรแกรมและโครงการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ
- การยอมรับและทำงานร่วมกับโครงสร้างการตัดสินใจและการกำกับดูแล สถาบันและการสื่อสารแบบจารีตประเพณีสามารถส่งเสริมให้นำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นไปใช้ให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้ชุมชนดังกล่าวได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้นผ่านการเสริมสร้างศักยภาพและทำให้ระบบกำกับดูแลแบบจารีตประเพณีได้รับความเคารพมาก อาจต้องใช้เวลาพอสมควรก่อนจะทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ การประเมินระบบนิเวศระดับชาติจำเป็นจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขด้านเวลาในลักษณะนี้ด้วยเช่นกัน
- อาจจำเป็นจะต้องจัดสรรทรัพยากรและให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอเพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติได้อย่างเต็มที่ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เข้าร่วมการประเมินได้อย่างเข้มแข็ง คือการเสริมสร้างศักยภาพให้กับองค์กรชุมชน รวมทั้งเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น
- หากเป็นไปได้ ควรช่วยให้แลกเปลี่ยนความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นได้ผลดียิ่งขึ้นผ่านการใช้ภาษาที่คนในกลุ่มหรือชุมชนเหล่านั้นคุ้นเคย เช่น แบบจำลองการมีส่วนร่วมแบบสามมิติ (Participatory 3-dimensional modelling) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก การใช้ภาษาท้องถิ่นดั้งเดิมทำให้การทำงานมีความถูกต้องทางวิชาการมากขึ้นและนำไปสู่กรอบแนวคิดที่หลากหลาย

การสร้างความสัมพันธ์ที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความ สัมพันธ์อันดีที่เกิดขึ้นจากความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นจึงจะเกิดความรู้สึกสบายใจและอยากแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดของตนในลักษณะที่เหมาะสม การสร้างความสัมพันธ์ลักษณะนี้จำเป็นจะต้องใช้เวลาพอสมควร
- การสร้างความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกันควรคำนึงถึงประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย (รวมถึงประวัติศาสตร์ความอยุติธรรมที่พวกเขาต้องประสบ) ตลอดจนคำนึงถึงวัฒนธรรม บริบท พฤติและความหลากหลายทางสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีผลต่อผู้คนในปัจจุบัน รวมทั้งต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต ระดับความเปราะบาง / ความยืดหยุ่นในการปรับตัว ระบบความรู้และค่านิยม ตลอดจนความเต็มใจที่จะแบ่งปัน ความรู้และเวลาให้กับผู้อื่น
- ในบางบริบท กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นอาจตกเป็นเหยื่อของการตีตราด้านลบแบบเหมารวมและอคติในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น คณะทำงานเพื่อการประเมินระบบนิเวศจำเป็นจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมและระมัดระวังเป็นพิเศษ การให้ความ

เคารพและทำตามแนวปฏิบัติของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น เช่น ต้องจำไว้ว่าผู้สูงอายุในชุมชนที่อ่านเขียนไม่ได้อาจมีความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งมากกว่าความรู้ของผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีได้ หากชุมชนใช้ชื่อเฉพาะเรียกกลุ่มของตัวเองในขณะที่ชุมชนภายนอกเรียกพวกเขาด้วยชื่ออื่น ที่แสดงถึงการดูหมิ่นเหยียดหยาม คณะทำงานต้องใช้คำเรียกชื่อที่ชุมชนใช้ แม้จะออกเสียงได้ยากก็ต้องพยายามออกเสียงให้ถูกต้อง เพื่อแสดงถึงมิตรไมตรีและความเคารพที่มีให้ต่อกลุ่มหรือชุมชนนั้น ๆ

- บรรทัดฐานทางเพศมักแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมที่แตกต่าง ในบางวัฒนธรรม สมาชิกชายหญิงรวมทั้งสมาชิกที่อยู่คนละช่วงอายุหรือคนละรุ่นอาจมีองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน การประเมินระบบนิเวศระดับชาติจึงควรใช้แนวทางต่างที่เก็บข้อมูลจากสมาชิกทั้งชายและหญิงและสมาชิกทุกวัยในชุมชน ควรจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อให้สมาชิกทั้งชายและหญิงสามารถพูดคุยและแบ่งปันความรู้ของตนได้เต็มที่ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์และระบุประเด็นที่ตนมีความกังวลใจได้

ฉันทานุมัติที่ได้รับการบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระ (Free, Prior and Informed Consent – FPIC)

หลักการของการได้รับฉันทานุมัติที่ได้รับการบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระ (Free, Prior and Informed Consent – FPIC) เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเมื่อนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมาใช้:

- เป็นอิสระ (Free) มีความหมายเป็นนัยว่ากลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นต้องไม่ถูกกดดัน ช่มชู้ โน้มน้าวหรือชักจูงอย่างไม่เหมาะสมให้คิดว่าต้องให้ความยินยอม การให้ความยินยอมจะต้องทำโดยปราศจากการบีบบังคับ
- ล่วงหน้า (Prior) หมายความว่า ไม่ควรเริ่มศึกษาวิจัยความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นจนกว่าจะได้รับความยินยอมเสียก่อน ต้องให้เวลาล่วงหน้านานพอสมควร สำหรับการขอความยินยอมหรือการยอมรับหรือการให้คำอนุมัติให้เข้าถึงความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นได้ และต้องเคารพกระบวนการตัดสินใจตามจารีตประเพณีของคนเหล่านั้นด้วย ทั้งนี้ควรให้สอดคล้องกับกฎหมายระดับประเทศและเงื่อนไขด้านเวลาที่กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นกำหนด
- โดยได้รับการบอกแจ้ง (Informed) มีความหมายเป็นนัยว่าข้อมูลที่ได้รับระบุถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจตนาของการเข้าถึงความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น ระยะเวลาและขอบเขตของโครงการ การประเมินขั้นต้นถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมซึ่งรวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ บุคลากรที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ขั้นตอนการดำเนินงานและการเข้าถึงข้อมูลที่ทำให้ต้องมีการจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับการแบ่ง ผลประโยชน์ระหว่างกันด้วย
- ฉันทานุมัติ หรือ ความยินยอม (Consent) ได้แก่ ข้อตกลงของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่มีความรู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น (ตามความเหมาะสม) ที่สามารถอนุญาตให้ผู้ที่จะนำข้อมูลไปใช้เข้าถึงความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น ทั้งนี้ชุมชนและบุคคลมีสิทธิ์ที่จะไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อนุมัติก็ได้

กระบวนการให้ความยินยอมหรืออนุมัติโดยได้รับข้อมูลจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับการศึกษาหารือและการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น คณะผู้ประเมินควรคำนึงถึงภูมิหลังของการให้ความยินยอมด้วยว่าให้ความยินยอมในลักษณะใด เต็มใจหรือไม่ เป้าหมายของการขอความยินยอมไม่ใช่เพื่อให้ได้รับความยินยอมจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งโดยที่สมาชิกชุมชนคนอื่น ๆ ไม่ได้รับรู้ด้วยหรือรับรู้แต่ยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลอยู่ การประเมินระบบนิเวศควรพยายามสร้างความเข้าใจและการตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ทำอยู่ในวงกว้าง คณะผู้เขียนรายงานควรรู้ว่าข้อมูลที่มีอยู่แล้วอาจเป็นข้อมูลที่ได้มาโดยไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักการของการให้ฉันทานุมัติที่ได้รับการบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) จึงควรขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลดังกล่าว หรืออาจจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อพูดคุยกันเพื่อให้แน่ใจได้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นให้ความยินยอมที่ครอบคลุมถึงการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้หรือไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ

ขั้นตอนเพื่อเพิ่มบทบาทให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่นสะท้อนองค์ความรู้ของตนและเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการประเมินระบบนิเวศ

ก) ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

การระบุกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

การระบุชุมชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นที่ควรมีส่วนร่วมในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สามารถดำเนินการในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต โดยจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความหลากหลายของชุมชน ระบบความรู้ต่าง ๆ รูปแบบการทำมาหากินและกลุ่มภาษาที่มีอยู่ในประเทศหรือพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อระบุว่าการระบุกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นใดบ้างที่ควรมีส่วนร่วมในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ ได้แก่:

- มีกลุ่มคนที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลของประเทศว่าเป็น “ชนพื้นเมือง” “คนท้องถิ่น” “ชนดั้งเดิม” “กลุ่มชาติพันธุ์” หรือกลุ่มที่เรียกขานด้วยชื่ออื่นที่บ่งบอกเห็นถึงลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวของคนกลุ่มนั้นอยู่แล้วหรือไม่
- มีชุมชนที่มีภาษาที่แตกต่างจากชุมชนอื่นอย่างเห็นได้ชัด มีระบบการทำมาหากินที่อิงอยู่กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือมีวิถีใช้พื้นที่หรือทรัพยากรธรรมชาติที่มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานหรือเป็นวิถีที่ใช้ในระยะยาวหรือไม่ และ
- การประเมินระบบนิเวศเน้นไปที่ระบบนิเวศ ตำแหน่งที่ตั้งหรือประเด็นหลักที่ต้องการประเมิน เช่น เน้นประเมินพื้นที่ชุ่มน้ำ วนอุทยานแห่งชาติหรือชนิดพันธุ์ของผู้ผสมเกสร (pollinator) ที่อาจเป็นตัวกำหนดว่าควรให้ชุมชนใดเข้าร่วมในกระบวนการประเมิน

องค์กรของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศหรือสถาบันอื่นที่ทำงานร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นในเรื่องทั่วไป อาจได้รับการชักนำให้สนับสนุนกระบวนการ กำหนดขอบเขตการประเมินดังกล่าว

การระบุผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานงานหลัก

เมื่อกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่ควรมีส่วนร่วมในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติได้แล้ว ในขั้นตอนต่อไป คณะผู้ประเมินควรระบุผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานงานหลัก ซึ่งอาจรวมถึง:

- ผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชน โดยต้องคำนึงถึงพลวัตเชิงเพศสภาพ (gender dynamics) และวิถีเก็บรักษาและแบ่งปันความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
- องค์กรเอกชนระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค องค์กรและเครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น กลุ่มที่รวมตัวกันตามพื้นฐานความเชื่อ และ
- นักวิชาการ/นักวิจัยด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานราชการที่เคยทำงานในชุมชนเป้าหมาย

ผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานงานหลักควรเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะในกรณีที่มีเวลาจำกัดสำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากความไว้วางใจกัน นอกจากนี้ องค์กรที่เป็นผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานงานหลักควรช่วยระบุผู้รู้และนักวิชาการด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดขอบเขตการประเมิน

ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดขอบเขตที่จัดร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นในระยะแรกของกระบวนการกำหนดขอบเขต วัตถุประสงค์ของการประชุมดังกล่าวอาจครอบคลุมถึง:

1. การแนะนำกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นให้รู้จักกระบวนการประเมินระบบนิเวศ และสร้างความไว้วางใจ กำหนดความเป็นเจ้าของและความสัมพันธ์ต่าง ๆ

2. การร่วมกันเลือกตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ให้ความร่วมมือ และผู้ประสานงานในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ
3. การร่วมกันออกแบบเหตุผลสำหรับการจัดให้มีการประเมินระบบนิเวศระดับชาติขึ้น รวมทั้งร่วมกันออกแบบโครงการวิจัยหลักด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น หรือคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่ควรพิจารณาและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายใต้ นโยบายและกระบวนการวางแผนที่มีอยู่
4. การร่วมกันออกแบบวิธีการสื่อสาร ตารางการทำงานและยุทธศาสตร์การสื่อสาร

การประชุมดังกล่าวอาจจัดขึ้นซ้ำ ๆ กันโดยพัฒนารูปแบบไปเรื่อย ๆ เมื่อจัดประชุมบ่อยครั้งขึ้น โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดขอบเขต (scoping workshop) ครั้งแรกจะเน้นไปที่วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ต่อไปจึงเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงาน (framing workshop) ซึ่งจะเน้นไปที่วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 ผู้เข้าร่วมประชุมควรประกอบด้วยผู้เขียนรายงานการประเมินระบบนิเวศ ระดับชาติซึ่งเป็นผู้เขียนหลักด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น (ในกรณีที่ได้คัดเลือกตัวผู้เขียนหลักดังกล่าวไว้แล้ว) รวมทั้งผู้รู้และนักวิชาการด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น โดยให้ความสนใจมากเป็นพิเศษกับประเด็นด้านความสมดุลในภูมิภาคและความสมดุลด้านเพศสภาพ สำหรับการระบุผู้รู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นควรคำนึงด้วยว่าในระยะแรกของการดำเนินงานอาจยังบอกไม่ได้ชัดเจนว่าใครคือผู้รู้ในชุมชน ผู้รู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำตามจารีตประเพณีเสมอไป ตามหลักการแล้วควรให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้เสนอชื่อตัวแทนของตนมาร่วมประชุม

หากเป็นไปได้ แนะนำให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้นในท้องที่ของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ

การคัดเลือกผู้เขียนรายงาน

สิ่งสำคัญต่อการรวบรวมคณะผู้เขียนรายงานการประเมิน ได้แก่ การให้มีผู้เขียนรายงานที่มี ประสบการณ์การทำงานด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นและเคยทำงานกับกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมาก่อน หากผู้เขียนรายงานเป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องด้วยก็จะช่วยให้การทำงานในฐานะของผู้เขียนรายงาน ผู้วิจารณ์และผู้จัดการประชุมเชิงการมีประสิทธิภาพและได้ผลดียิ่งขึ้น

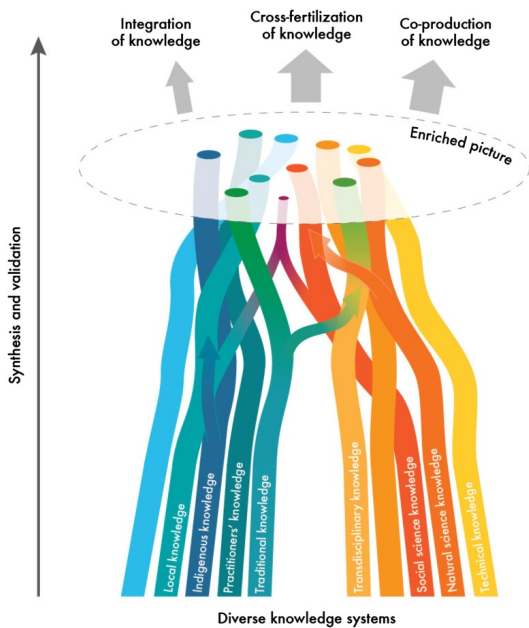
ทั้งนี้ แนะนำให้สรรหาผู้เขียนรายงานหลักที่มีความรู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นเพื่อให้แน่ใจว่าจะสามารถสังเคราะห์และ ถักทอความรู้ดังกล่าวเข้าไว้ในบทต่าง ๆ ของรายงานได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุม ทั้งผู้เขียนหลักและผู้เขียนรองด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการเก็บข้อมูลและเขียนรายงาน อาจคัดเลือกผู้เขียนรายงานด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นได้จากผู้ที่กลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มชุมชนท้องถิ่นเสนอชื่อมา หรืออาจประกาศรับสมัครผู้เขียนรายงานและผู้วิจารณ์ที่มีความรู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นผ่านทางระบบออนไลน์

คณะทำงานเฉพาะกิจด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น

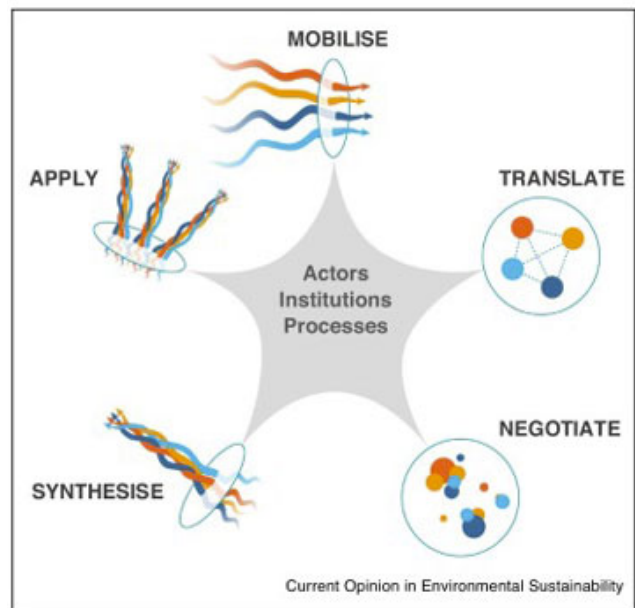
สามารถเชิญชวนตัวแทนของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น ผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานงานหลักที่คัดเลือกผ่านกระบวนการระบุตัวและการทำแผนที่ รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดขอบเขตการดำเนินงานให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อสนับสนุนการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ โดยทำงานร่วมกับผู้เขียนรายงานหลักด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น คณะทำงานนี้ควรปฏิบัติตามหลักการความสมดุลด้านเพศสภาพและควรให้สมาชิกส่วนใหญ่ของคณะทำงานมาจากผู้รู้และนักวิชาการด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น ควรให้เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางผ่านกลไกการมีส่วนร่วม (participatory mechanism) ต่าง ๆ เช่น การวิจัยเพื่อประเมินผลที่ให้คนในชุมชนเป็นจัดทำผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีการเดินสำรวจชุมชน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น และการทำแผนที่แบบมีส่วนร่วม (participatory mapping)

ข) ขั้นตอนการประเมิน

ความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด สถานภาพและแนวโน้มของระบบนิเวศ แรงขับเคลื่อนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบนิเวศ สถานการณ์ที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต รวมทั้งทางเลือกเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม อาจต้องทำงานหลายขั้นตอนเพื่อให้สามารถรวบรวมและเรียบเรียงความรู้เหล่านี้ในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจนำแนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลากหลายแหล่ง (Multiple Evidence-based Approach) มาใช้ได้

รูปที่ 1 รายละเอียดของแนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่ง แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความรู้ประเภทต่าง ๆ ที่สามารถถักทอเข้าด้วยกันได้
ที่มา: Tengö et al. (2014).

รูปที่ 2 กระบวนการดำเนินงานตามแนวทางแนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่ง แสดงให้เห็นถึง 5 ขั้นตอนที่ใช้เพื่อถักทอความรู้ประเภทต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
ที่มา: Tengö et al. (2017).

แนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่ง

ในขั้นการประเมินนี้ เราสามารถกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการประเมินระบบนิเวศระดับชาติให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะอำนวยความสะดวกให้กับการนำองค์ความรู้ในระบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยังคงรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแต่ละระบบไว้ได้อย่างครบถ้วนโดยไม่ต้องหาทางควมรวมหรือบูรณาการความรู้ในระบบต่าง ๆ เข้าเป็นระบบเดียวกัน (รูปที่ 1) Tengö et al. (2017) อธิบาย 5 ขั้นตอนของแนวทางนี้ไว้ดังต่อไปนี้ (รูปที่ 2):

1. การขับเคลื่อน
2. การตีความ
3. การเจรจาต่อรอง
4. การสังเคราะห์
5. การประยุกต์ใช้

1. การขับเคลื่อนความรู้

การขับเคลื่อน หมายถึง การนำประเด็นต่างของความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมาขยายความให้เห็นในรูปแบบที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งอาจหมายถึงการนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นที่แฝงตัวอยู่มาขยายความและนำเสนอในรูปแบบที่เห็นได้อย่างเด่นชัด (Tengö et al., 2017)

ความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นต่าง ๆ อาจถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือถ่ายทอดทางวาจาไว้แล้วในบางชุมชน แต่การถ่ายทอดและทำความเข้าใจความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นส่วนใหญ่มักทำผ่านการนำไปปฏิบัติจริงมากกว่าการสื่อสารด้วยวาจาหรือตัวอักษร ความรู้ดังกล่าวยังเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ แม้ในชุมชนเดียวกันความรู้เหล่านั้นก็อาจแตกต่างกันได้ การระบุและเข้าถึงความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นในประเด็นที่สอดคล้องกับการประเมินระบบนิเวศระดับชาติจึงทำได้ค่อนข้างยาก จึงมีความเสี่ยงที่การนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นมาใช้จะนำไปสู่การด้อยค่าหรือสร้างความเข้าใจผิดให้กับความรู้ดังกล่าว การประเมินระบบนิเวศระดับชาติควรใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อขับเคลื่อนและประเมินความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นอย่างรอบด้านและด้วยความเคารพ วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ขับเคลื่อนความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นได้แก่:

- ผู้เขียนรายงาน หมายถึงผู้รู้และนักวิชาการด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นที่สามารถเขียนเนื้อหาในบทต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ของรายงานได้เป็นอย่างดี และควรคำนึงด้วยว่าในบางวัฒนธรรมการแสดงตนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นจัดเป็นการอวดตัวซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การอ่อนน้อมถ่อมตนในเรื่องดังกล่าวเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ชุมชนใช้สร้างความปรองดองทางสังคม จึงไม่สมควรจะกดดันให้ผู้รู้แสดงตนหรือเปิดเผยความรู้ให้คนนอกทราบโดยไม่ทำความเข้าใจอย่างถี่ถ้วนถึงผลทางสังคมที่จะเกิดขึ้นเสียก่อน ในกรณีที่บุคคลหรือโสมกของชุมชนเผยความรู้ที่คนทั้งชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกันให้กับบุคคลภายนอก ผู้เขียนรายงานจำเป็นจะแสดง ให้ผู้อื่นทราบว่าความรู้นั้นเป็นความรู้ที่มีชุมชนเป็นเจ้าของ (community authorship) โดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นความรู้ที่มีร่วมกันของชุมชนไม่ใช่ความรู้ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ
- การทบทวนวรรณกรรม ให้ความสนใจกับวรรณกรรมที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้รู้ (peer-reviewed) แล้วและวรรณกรรมสีเทาต่าง ๆ (grey literature) ซึ่งรวมถึงรายงานเกี่ยวกับชุมชน บทเพลง วิดิทัศน์ งานศิลปะหรือการแสดงออกของความรู้รูปแบบอื่น ๆ ข้อมูลบางอย่างอาจรวบรวมได้ผ่านการประกาศเชิญชวนให้ส่งมอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบนิเวศให้โดยเน้นไปที่ความหลากหลายของข้อมูล
- การศึกษาวิจัยเบื้องต้น หมายถึงการจัดทำแผนที่แบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ (รวมทั้งเพื่อกำหนดกรอบและขอบเขตการดำเนินงาน) การนิเทศ/เล่าเรื่องสัพเพเหระและการสัมภาษณ์ ตลอดจนภาพถ่าย การบันทึกเสียงและภาพซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการเก็บข้อมูลที่ซ่อนเร้นหรือเห็นได้ไม่ชัดเจน

2. การตีความ

การตีความมีนัยยะถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรู้ในระบบ อื่น ๆ ที่สามารถเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ที่ระบบต่าง ๆ มีร่วมกัน (Tengö et al., 2017)

ขั้นตอนนี้อาจทำขึ้นพร้อมกันกับหรือหลังจากขั้นตอนการขับเคลื่อนก็ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการตีความไปใช้ประเมินระบบนิเวศระดับชาติ แต่ต้องตีความด้วยความระมัดระวังและให้ความเคารพต่อความรู้เหล่านั้น รวมทั้งต้องตีความโดยเน้นถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการตีความระบบความรู้ต่าง ๆ ในลักษณะของการต่างตอบแทนเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน (reciprocal translation) การตีความในลักษณะนี้จะทำให้ได้ง่ายขึ้นหากได้รับความช่วยเหลือจากผู้เขียนรายงานการประเมินระบบนิเวศที่มีประสบการณ์ด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น คณะทำงานงานเฉพาะกิจด้านความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นและ/หรือแผนนโยบายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (National Biodiversity Platform – NBP) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างพื้นที่สำหรับการตีความ ควรให้ตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีการนำเสนอข้อมูลแบบผิด ๆ หรือข้อมูลที่ จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น

3. การเจรจาต่อรอง/และความสมบูรณ์ถูกต้องของความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น

การเจรจาต่อรอง หมายถึงการร่วมกันประเมินความเหมือน ความต่างและข้อขัดแย้งของความรู้ที่ได้มา ซึ่งแสดงไว้ในรูปด้าน บนด้วยเส้นสีต่าง ๆ ที่ถูกรวมเข้าด้วยกัน (convergence) ในขณะที่เส้นสีอื่น ๆ ที่อยู่แยกกันแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

เพื่อแลกเปลี่ยนระบบความรู้ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเสมอภาค เราจำเป็นต้องตระหนักว่า ความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น เป็นความรู้ที่ถูกต้องในบริบทที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบตรรกะที่สมบูรณ์ถูกต้องในตัวเองตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 1 ไม่ควรนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นที่ได้รับมาไปให้นักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัยนอกวงการพิสูจน์เพื่อประเมินความถูกต้องของความรู้นั้น เนื่องจาก การกระทำดังกล่าวเป็นการมอบอำนาจให้ระบบความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นผู้ตัดสินว่ามีความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นอะไรบางที่ ‘ถูก’ หรือ ‘ผิด’ หากเห็นว่าการทดสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ ในทางใดทางหนึ่งก็ควรมอบให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ตรวจสอบเสียเองภายใต้บริบทของชุมชน และนำการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้มาเป็นกลไกสำหรับการประเมินความสมบูรณ์ถูกต้องของผลการประเมินระบบนิเวศโดยกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรนำมาใช้ในขั้นตอนการทบทวนวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูล

4. การสังเคราะห์

การสังเคราะห์ ได้แก่การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันและที่เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ซึ่งสามารถรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของความรู้ในแต่ละระบบไว้ได้โดยไม่ต้องหาทาง ‘บูรณาการ’ ความรู้ในระบบต่าง ๆ เข้าเป็นระบบเดียวกัน

ดังนั้นการสังเคราะห์จึงจำเป็นต้องรวบรวมความรู้ที่สอดคล้องกันรวมทั้งความรู้ที่มีแนวโน้มว่าจะเข้ากันไม่ได้และขัดแย้งกัน มาใช้ร่วมกัน (ดูรูปที่ 2) ในกรณีที่ความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นและความรู้ทางวิทยาศาสตร์มีข้อสรุปที่แตกต่างกันในเรื่องใดก็ให้รักษาความรู้ที่ทั้งสองระบบ โดย ยอมรับความแตกต่างของกันและกัน หากเป็นไปได้ ควรนำความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น มาร้อยเรียงเข้าไว้ในข้อมูลการประเมินระบบนิเวศทั้งหมด การนำเสนอในรูปแบบของกล่องข้อมูล กรณีศึกษาหรือหมวดข้อมูลที่แยกออกมาโดยเฉพาะอาจช่วยให้มองเห็นประเด็นสำคัญที่มีลักษณะเฉพาะตัวของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นได้ชัดเจนขึ้น สำหรับรายงานการประเมินทางวิชาการและบทสรุปสำหรับผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย ควรให้ความสำคัญและยอมรับข้อมูลที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ด้วย เน้นให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลส่วนใดมาจากความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น และชุมชนใดเป็นเจ้าของความรู้ นั้น แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการระบุที่มาของความรู้ว่าความรู้บางอย่าง อาจเป็นข้อมูลที่เป็นความลับซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษกับวิธีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว

ข้อควรพิจารณาอื่น ๆ ในขั้นตอนการประเมินข้อมูล

การทบทวนร่างรายงานการประเมินระบบนิเวศระดับชาติ

ควรเปิดเผยร่างรายงานการประเมินดังกล่าวเพื่อให้มีการทบทวน วิพากษ์วิจารณ์ได้ กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่นควรได้รับการอำนวยความสะดวกให้สามารถเข้าร่วมในขั้นตอนที่สำคัญยิ่งขั้นตอนนี้ รวมทั้งเข้าร่วมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนรายงาน กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่นได้อภิปรายถกเถียงกันเกี่ยวกับร่างดังกล่าว กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นยังสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ทบทวนและวิพากษ์วิจารณ์ได้ด้วย ข้อมูลจากกระบวนการทบทวน วิพากษ์วิจารณ์สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการตีความ การเจรจาต่อรอง/การยืนยันความสมบูรณ์ถูกต้อง การสังเคราะห์ข้อมูล การระบุช่องว่างของความรู้จากมุมมองของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนพื้นถิ่น

การจัดการข้อมูล

หากเป็นไปได้การจัดการและจัดเก็บข้อมูลควรคำนึงถึงหลักการของการให้ฉันทานุมัติที่ได้รับการบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ด้วย แนวปฏิบัติที่ดีอีกอย่างหนึ่งได้แก่การเปิดเผยและจัดส่งข้อมูลที่เป็นความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นให้กับชุมชนที่เกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญกับการรักษาความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของข้อมูล ควรจัดทำและเก็บรักษาความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่นในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัลและจัดเก็บสำเนาข้อมูลดังกล่าวไว้ด้วย

ค) ขั้นตอนการใช้ข้อค้นพบจากการประเมินระบบนิเวศ

การประยุกต์ใช้

การประยุกต์ใช้ หมายถึงการนำองค์ความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันและที่ยอมรับได้ในวงกว้างไปใช้ตัดสินใจและนำไปปฏิบัติ ในระดับต่าง ๆ และนำไปใช้ส่งเสริมและให้ข้อมูลป้อนกลับเข้าไปในระบบความรู้ต่าง ๆ

กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมกันพัฒนาและน่านโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ โครงการ แผนงานและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินระบบนิเวศไปใช้อย่างเต็มที่ การกระทำเช่นนี้จะช่วยพัฒนา นโยบายและการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงกับความต้องการ ประเด็นปัญหาและการจัดลำดับความสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งสามารถทำได้ผ่านการใช้ความรู้

ทางวิทยาศาสตร์และความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยถึงนโยบายและแนวปฏิบัติที่อิงอยู่กับตัวแบบกระบวนการ BES-Net Triologue process การมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการดังกล่าวอย่างรอบด้านและมีความหมายจะช่วยสร้างช่วยเสริมสร้างความสนใจและความเชื่อมโยงของชุมชนกับโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมการเข้าร่วมการประเมินระบบนิเวศและโครงการริเริ่มผลิตความรู้ร่วมกันที่จะมีขึ้นในอนาคต

การสื่อสารและเผยแพร่ผลของการประเมินระบบนิเวศ

การสื่อสารและการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นที่สำคัญมากสำหรับทุกขั้นตอนของการประเมินระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนของการสื่อสาร การเผยแพร่และนำข้อค้นพบของการประเมินไปใช้ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ สื่อสังคม วิทยุชุมชน ผู้นำชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของช่องทางสำหรับการสื่อสารและเผยแพร่ข้อค้นพบของการประเมินระบบนิเวศ การสื่อสารโดยใช้ภาษาท้องถิ่นช่วยให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารได้มากขึ้น สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การเผยแพร่และสื่อสารข้อมูลร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินระบบนิเวศ

เอกสารอ้างอิง

1. CBD (2016). Decision XIII/18. Article 8(j) and related provisions: Mo'otz Kuxtal Voluntary Guidelines. 13th Meeting of the Conference of Parties, 4-17 December, Cancun, Mexico.
2. Tengö, M.; Brondizio, E. S.; Malmer, P.; Elmqvist, T. & Spierenburg, M. (2014). A multiple evidence-based approach to connecting diverse knowledge systems for ecosystem governance. *Ambio*. 43: 579. DOI 10.1007/s13280-014-0501-3.
3. Tengö, M.; Hill, R.; Malmer, P.; Raymond, C. M.; Spierenburg, M.; Danielsen, F.; Elmqvist, T. & Folke, C. (2017). Weaving knowledge systems in IPBES, Convention on Biological Diversity, and beyond – lessons learned for sustainability. *Current Opinion in Environmental Sustainability*. 26, 17-25.
4. Hill, R.; Adem, C.; Alanguai, W.; Molnar, Z.; Aumeeruddy-Thomas, Y.; Bridgewater, P.; Tengo, M.; Thaman, R.; Yao, C. A., Berkes, F.; Carino, J.; Carneiro da Cunha, M.; Diaw, M. C.; Diaz, S.; Figueroa, V.E.; Fisher, J.; Hardison, P.; Ichikawa, K.; Kariuki, P.; Karki, M.; Lyver, P.; Malmer, P.; Masardule, O.; Yeboah, A. O.; Pacheco, D.; Pataridze, T.; Perez, E.; Roue, M.; Roba H.; Rubis, J.; Saito, O. & Xue, D. (2020). Working with indigenous local and scientific knowledge in assessments of nature and nature's linkage with people. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 43, 8-20.

เอกสารที่แนะนำให้ศึกษาเพิ่มเติม

- IPBES (2019). Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services for the Intergovernmental Science-Policy and Biodiversity and Ecosystem Services. IPBES-9/1.
- McElwee, P.; Fernández-Llamazares, Á.; Aumeeruddy-Thomas Y.; Babai, D.; Bates, P.; Brondizio, E.; Diaz, S.; Galvin, K.; Gueze, M.; Liu, J.; Molnár, Z.; Ngo, H. T.; Reyes-García, V.; Roy Chowdhury R. & Samakov, A. (2020). Working with Indigenous and local knowledge (ILK) in large-scale ecological assessments: Reviewing the experience of the IPBES Global Assessment. *Journal of Applied Ecology* 57, DOI 10.1111/1365-2664.13705
- McElwee, P.; Ngo, H.; Fernández-Llamazares, A.; Reyes-García, V.; Molnár, Z.; Gueze, M.; Brondizio, E. & Diaz S. (2020). Including Indigenous and Local Knowledge in the Work of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES): Outcomes and Lessons for the Future. A contribution to The Routledge Handbook of Indigenous Environmental Knowledge. <https://doi.org/10.4324/9781315270845>
- Tengö, M.; Hill, R.; Malmer, P.; Raymond, C. M.; Spierenburg, M.; Danielsen, F.; Elmqvist, T. & Folke, C. (2017). Weaving knowledge systems in IPBES, Convention on Biological Diversity, and beyond – lessons learned for sustainability. *Current Opinion in Environmental Sustainability*. 26, 17-25. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2016.12.005>
- Tunon, K.; Kvarnstrom, M. & Malmer, P. (2015). Indigenous and Local Knowledge in a Scoping Study for a Nordic IPBES Assessment. CBM: skriftserie nr 96. Swedish Biodiversity Centre, Uppsala.

ช่องทางติดต่อ

แผนกสนับสนุน BES-Net ILK

ส่วนงานระบบความรู้พื้นเมืองและท้องถิ่น (Local and Indigenous Knowledge Systems – LINKS)
ยูเนสโก (UNESCO)

links@unesco.org

โครงการริเริ่มเพื่อประเมินระบบนิเวศระดับชาติ (The National Ecosystem Assessment Initiative)
assessments@unep-wcmc.org

สนับสนุนโดย

Supported by:

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation,
Nuclear Safety and Consumer Protection

INTERNATIONAL
CLIMATE
INITIATIVE

based on a decision of
the German Bundestag

โดยความร่วมมือกับ

SwedBio

A programme at Stockholm Resilience Centre

<http://www.ecosystemassessments.net/>